

ET LIV I LÆRINGENS TEGN

Af CLAUS HOLM, KONSTITUERET INSTITUTLEDER,
DPU, AARHUS UNIVERSITETET

I Japan er undervisningen resultatstyret. Underviseren og eleverne skal i en matematiktime nå frem til en matematisk pointe. Det er ikke tilfældet i Danmark. Her viser studier af matematiktimer på 8. klassestrin, at undervisningen ikke er specielt pointestyret. Er der en pointe, er det en såkaldt metodepointe. Denne forskel mellem Danmark og Japan illustrerer en generel forskel; nemlig forskellen mellem en vestlig procesorienteret undervisning og en indholds- og produktorienteret undervisning i Sydøstasien. Ser man samtidig på PISA 2012-undersøgelsen, viser det sig, at disse forskellige tilgange formentlig bidrager til, at japanske elever ligger blandt de syv sydøstasiatiske lande, der præsterer bedst i PISA 2012 inden for matematik. Danske elever ligger derimod lidt over gennemsnittet. Men hvor kede af vores pædagogik og placering i PISA 2012 skal vi være? Svaret på det spørgsmål afhænger af, hvilke kompetencer og konkrete færdigheder der er brug for i fremtidens samfund.

Fremtidens samfund gav Peter F. Drucker i 1993 navnet videnssamfundet i bogen *POST-CAPITALIST SOCIETY*. Dette samfund forbandt han med et opgør med traditionel dannelse knyttet til indholdsviden. For eksempel viden om multiplikation og et lands historie. Men dannelse i videnssamfundet fornys og knytter sig procesviden, der forudsætter, at elever bliver læringsdisciplinerede, men også nyder læring i sig selv gennem hele livet. I dag, godt 20 år efter Druckers bog, er den danske folkeskole, på linje med skoler verden over, lige præcis optaget af, hvordan man bedst danner personer til et liv i læringens tegn. Af samme grund bliver læreplaner formuleret i form af forventninger til, hvad

»I dag er den danske folkeskole, på linje med skoler verden over, lige præcis optaget af, hvordan man bedst danner personer til et liv i læringens tegn.«

eleverne skal tilegne sig af kompetencer. Ikke ud fra forventninger om, hvad eleverne skal undervises i. Et paradigmeskift fra indholdsorientering til resultatorientering er undervejs. Det betyder, at elever stadig lærer at beherske fagspecifik viden og færdigheder. Men et lige så afgørende og selvstændiggjort 'resultat' er, at de bliver i stand til at lære at lære. For det er en helt central kompetence i et udfordrende, foranderligt og uforudsigeligt samfund. En kompetence, som desuden knyttes til et ideal om 'den hele person' med et afbalanceret sæt af såvel kognitive som sociale og emotionelle kompetencer i form af personers holdninger, opførsel, emotioner og sociale færdigheder og relationer.

Vedholdenhed er en sådan kompetence. Er en elev vedholdende, får han læst en bog færdig, får han lavet sine matematikopgaver og generelt gennemført sine projekter – igen og igen. Alt sammen forhold, der også styrker hans kognitive og faglige færdigheder. Allerede i 1993 påpegede Drucker, at det for eksempel godt kunne være, at japanske gymnasieelever 10 år efter eksamen har glemt deres matematiske færdigheder. Men de glemmer ikke, at deres vedholdenhed var baseret på frygt og pres. De glemmer heller ikke, at uddannelse i døgn drift sætter nydelsen over styr.

Hvordan klarer danske 15-16 årige elever sig i PISA 2012 – i sammenligning med japanere eller mere generelt elever i Sydøstasien, når det gælder vedholdenhed? Det viser sig, at eleverne i Sydøstasien i højere grad fastholder interessen for de opgaver, de går i gang med, at de i mindre grad udskyder vanskelige opgaver og problemer, samt at de i højere grad er villige til at arbejde med en opgave – indtil alt er perfekt. De danske elever ligger til forskel herfra under OECD-gennemsnittet, når det gælder spørgsmål om vedholdenhed, men hver tredje elev synes alligevel, at de klarer sig godt uden at yde en stor indsats.

Så danske 15-16 årige elever præsterer middelmådigt, når det gælder matematiske færdigheder og den vedholdenhed, der skal til for at opnå disse og andre færdigheder. Triste resultater? Konklusionen her er under alle omstændigheder ikke, at danske elever skal til at opføre sig som japanske. Selv japanere ville tage sig til hovedet, hvis Danmark anlagde en japansk tilgang til bedre præstationer i matematik. Hvorfor? Fordi der i dag stort set er global enighed om, at moderne pædagogik skal danne 'hele' og afbalancerede personer, der formår 'at lære at lære' – og at have lyst til det hele livet i et foranderligt samfund. ■

